

SŁOWO

Wilno, Czwartek 24 lutego 1927 r.

Redakcja i Administracja ul. Ad. Mickiewicza 4, otwarta od 9 do 3 Telefon: redakcji 243, administracji 228, drukarni 262

PRENUMERATA miesięczna z odniesieniem do domu lub z przesyłką pocztową 4 zł. zagranicę 7 zł. Konto czekowe w P. K. O. Nr 80259.

W sprzedaży detalicznej cena pojedynczego n—ru 20 groszy. Opłata pocztowa uliszczona ryczałtem. Redakcja rękopisów niezamówionych nie zwraca.

Marjan Zdziechowski.

Wykłady wygłoszone w Sorbonie w Marcu i Kwietniu 1926 r. wyszły w druku p. l.

«Le dualisme dans la philosophie religieuse russe» (librairie Blond)

Jako odblask z wydawanej pod redakcją P. Arzchambaulta publikacji p. l. «Les cahiers de la nouvelle journée» poświęconej zagadnieniom religii i filozofii.

Wykład 111-ci. «Le génie religieux de la Pologne et Dostojewski» zawiera charakterystykę porównawczą myśli religijnej polskiej i rosyjskiej.

Do nabycia w Księgarni Stowarzyszenia Nauczycielstwa w Wilnie

Ustawy samorządowe.

Oświadczenie rządowe.

Na posiedzeniu komisji administracyjnej Sejmu w dniu 23 bm. dyrektor departamentu samorządowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych p. Weisbrod złożył imieniem rządu następujące oświadczenie:

Przez usta p. wice-prezesa Rady Ministrów prof. Barła rząd wyraźnie i jasno podkreślił swój stosunek do projektów ustaw samorządowych wniesionych do Sejmu z inicjatywą posłów. Mianowicie, rząd potwierdził, że rzeszonych projektów nie może przyjąć za podstawę swojej współpracy z komisją administracyjną Sejmu. Na powyższe stanowisko rządu wpłynęły następujące powody: 1) istotne różnice poglądów między rządem a autorami projektów w ich obecnej redakcji na zasady, na których opierają się ustawy. Różnice te wymienił przykładowo p. wice-prezes Rady Ministrów w swoim exposé na plenum Sejmu, 2) niekompletność projektów, które zupełnie nie załatwiają sprawy samorządu wojewódzkiego, jakkolwiek z istnieniem tego samorządu liczy się zarówno konstytucja Rzeczypospolitej jak i wiele innych ustaw, wydanych po ogłoszeniu konstytucji, 3) istotne i bardzo znaczne wadliwości projektów poselskich pod względem kodyfikacyjno-prawnym. Wszystkie dotychczasowe projekty ustaw o samorządzie opracowane były w ostatniej chwili i ze szczególnym pośpiechem. Odbiło się to bardzo ujawnia na ich treści. Tych błędów trzeba koniecznie uniknąć nawet kosztem pewnej zwłoki w załatwieniu spraw.

Z wymienionych powodów, rząd jest zdania, że obecne ciała ustawodawcze, znajdujące się w schyłku swojej kadencji, nie zdołają załatwić sprawy gruntownego i trwałego uregulowania ustroju samorządowego. Z drugiej jednak strony, jak to rząd kilkakrotnie oficjalnie oświadczył, interes państwa wymaga bezwzględnego wkroczenia legislacyjny w sprawę samorządów. Skoro zaś gruntowne i trwałe uregulowanie sprawy samorządu z konieczności musi się opóźnić, trzeba przynajmniej bezzwłocznie usunąć owe opory anarchizujące życie komunalne. Dlatego też rząd oświadczył zasadniczą gotowość przyjęcia za punkt wyjścia wniosku poselskiego znanego pod nazwą „małej ustawy samorządowej”, uważając, że taki właśnie cel dorozbiegano choć minimalnego poprawienia ustroju samorządowego i umożliwienia mu życia przyswiece wspomnianemu wnioskowi. Z całą stanowczością należy stwierdzić, że t. zw. mała ustawa samorządowa nie jest i z natury rzeczy, nie może być właściwym terenem do narzeczania się i wzajemnego starcia zasadniczych programów co do przyszłego ustroju samorządów Rzeczypospolitej. Kto na ten grunt chce całą sprawę sprowadzić, ten zgóry ujemnie odnosi się do jakiegokolwiek szybkiego kroku w sprawie samorządu. Wprowadzenie owych zmian jest kardynalnym obowiązkiem i rządu i ciał ustawodawczych wobec polskiej rzeczywistości.

Zmiany proponowane w projekcie małej ustawy w stosunku do b. działelicy rosyjskiej nie spotkały się ze sprzeciwem z żadnej strony, a więc jest rzeczą oczywistą, że wybór członków rady gminnej na zgromadzeniu gminnym większością głosów nie należy do niczyjzego zasadniczego programu. Brak zasadniczego sprzeciwu do woli liczenia się z rzeczywistością, bardziej gruntowna reforma ordynacji wyborczej natrafiałaby bowiem na duże trudności, wymagałaby długiego uzgadniania i całkowicie udaremniała cel polegający na doraznym uruchomieniu samorządu. Czasem to tolerowaniem tej niewątpliwie z każdego punktu widzenia niedokładności systemu wyborczego okupuje się bezwzględnie rezultaty dodatnie, mianowicie natychmiastowość reformy, usunięcie stanu ex lex przez stworzenie prawnej podstawy działania rad gminnych i możliwość bezzwłocznego odświeżenia organów gminnych.

Dalej mówca omawia stosunki panujące w Małopolsce. Minimum w w dziedzinie samorządu gminnego w Małopolsce byłoby rozciągnięcie stanu istniejącego już w województwie Łódzkim na teren całej Małopolski. W dziedzinie samorządu powiatowego rozciągnięcie dekretu obowiązującego w byłym zaborze rosyjskim na Małopolskę uzgodni organizację samorządu z Konstytucją.

Postulaty powyższe podyktowane koniecznością zmian nie wiążą się oczywiście z zagadnieniem zasadniczej reformy samorządu, która w najbliższym czasie nastąpić musi i

Protest Imperjum Brytyjskiego.

LONDYN, 23. II. PAT. Rada ministrów obradowała na dzisiejszym rannym posiedzeniu nad sprawą noty protestacyjnej, mającej być wysłaną do Rosji Sowieckiej. W izbie gmin w odpowiedzi na zapytanie jednego z członków partji konserwatywnej Chamberlain udzielił wyjaśnień w sprawie protestów werbalnych przeciwko propagandzie sowieckiej, złożonych przez rząd angielski dnia 11 października r. ub i 14 lutego r. b. Chamberlain dodał, że z przykrością musi skonstatować, że protesty te nie zmniejszyły w żadnym stopniu wyraźnego nieprzyjemnego stanowiska władz sowieckich wobec imperjum brytyjskiego.

Zagrożenie zerwaniem stosunków dyplomatycznych.

LONDYN, 23. II. (PAT). Doręczona dzisiaj charge d'affaires sowieckiemu notą rządu angielskiego stwierdza przedewszystkiem, że stosunki angielsko-rosyjskie nie przestają być notorycznie niezadawalającymi. Nota przypomina poprzednie protesty wykazanej przez przywódców politycznych i funkcjonariuszy sowieckich wytrwałości w szkanowaniu Wielkiej Brytanii i zapowiadaniu rewolucji światowej oraz odrzuca z oburzeniem powtarzane ciągle twierdzenia sowieckie, jakoby rząd angielski miał brać udział w spisku zmierzającym do obalenia ustroju sowieckiego.

Następnie nota cytuje ustępy przemówień Bucharyna i Rykowa, które, jak stwierdza, wykazują bezpodstawność twierdzenia, że wystąpienia antyangielskie nie są kierowane i popierane przez Sowjety.

W dalszym ciągu nota ostrzega Sowjety w sposób najbardziej zdecydowany, że istnieją granice po za które byłoby niebezpiecznym popychać angielską opinię publiczną oraz, że dalsze dopuszczanie się podobnych czynów musi prędzej czy później uczynić nieodzownym zerwanie angielsko-rosyjskiego układu handlowego, którego postanowienia zostały pogwałcone w sposób tak oczywisty, a nawet może doprowadzić do zerwania zwykłych stosunków dyplomatycznych.

W zakończeniu rząd wyraża nadzieję, że protesty te i ostrzeżenia zostaną przyjęte przez Sowjety z należną uwagą i że nie będzie już żadnych dalszych powodów do zażaleń.

Kto zaopatruje armję kantońską.

LONDYN, 23—II. Pat. Odpowiadając w Izbie Gmi na zapytanie jednego z deputowanych Chamberlain oświadczył, że sądzi, iż Rosja dostarczała aeroplanów i materiał lotniczy oddziałom kantońskim, jak również, że niektórzy inne mocarstwa przesyłały aeroplany rządowi pekińskiemu. Trudnem jest jednakże ustalić ściśle różnice między aeroplanami cywilnymi i wojskowymi i na skutek tego między Wielką Brytanią a paroma innymi mocarstwami powstała pewna rozbieżność opinii.

Za kulisami Reichswehry.

BERLIN, 23 II. PAT. Komisja spraw zagranicznych Reichstagu obradowała dzisiaj nad sprawą stosunków między ministerstwem Reichswehry a pewnymi kołami politycznymi w Sowietach. Obrady nad tym punktem uznano za poufne.

„Vossische Ztg” dowiaduje się, że sekretarz stanu von Schubert i minister Reichswehry Gessler w związku z tą sprawą złożyli oświadczenia, z których ma wynikać, że wszystkie dotychczasowe stosunki między Reichswehrą a Sowietami zostały definitywnie zlikwidowane. Wniosek hitlerowców o przywrócenie obradom jawności odrzucono przeciw głosom wnioskodawców i komunistów, którzy, jak ironicznie zaznacza dziennik, dlatego tylko głosowali za jawnością, ponieważ spodziewali się, że minister Gessler w myśl oświadczenia złożonego onegdaj w komisji budżetowej Reichstagu nie ujawni żadnych szczegółów.

Ciekawy dokument.

BERLIN, 23 II. PAT. „Vorwärts” ogłasza dzisiaj odblask zlecenia z 9 grudnia 1926 r. wystawionego przez G. F. U. (Towarzystwo dla popierania przedsiębiorstw przemysłowych, którego centrala znajduje się w Berlinie, filja zaś w Moskwie, stanowiącej instytucję bankową ministerstwa Reichswehry dla finansowania zakupów zbrojeniowych.) Zlecenie to upoważnia berliński Dermstaater i Nationalbank do przekazania w drodze telegraficznej kwoty 500 tys. dolarów do Nowego Yorku na rzecz rosyjskiego banku państwowego.

Dziennik socjalistyczny zaznacza, że dokument ten nie stanowi wprawdzie nowego odkrycia, gdyż już w grudniu r. ub. i w styczniu bieżącego powoływano się nań ze strony socjalistycznej w Sejmie pruskim, jednak obecnie wobec uporczywego odżegnywania się w kołach komunistycznych od jakiegokolwiek związku z aferą zbrojeniową Reichswehry należało go bezwarunkowo opublikować.

Nieprawdziwe insynuacje niemieckie.

GDAŃSK, 23 II. PAT. «Danziger Ztg.» krytykując artykuł zamieszczony w organie narodowo-niemieckim „Deutsche Allgemeine Ztg.” pod tytułem „Garnizon polski w Gdańsku” zamieszcza od redakcji krótki komentarz, w którym wskazuje, iż cyfry przytoczone przez pisma berlińskie są pozbawione podstaw. „Danziger Ztg.” pisze między innymi: Już dzisiaj możemy powiedzieć, że dane przytoczone przez „Danz. Allg. Ztg.” a dotyczące polskiej floty nie odpowiadają prawdzie, nie jest bowiem prawdą, jakoby większa część polskiej floty z 15 okrętami i 600 ludźmi załogi regularnie przebywała w Gdańsku. W Gdańsku niema obecnie ani jednego polskiego okrętu wojennego.

Powyższe słowa niemieckiego dziennika gdańskiego, który trudno podejrzewać o zbyt wielkie sympatie dla Polski z oją całkowicie kłam twierdzeniem berlińskiego organu narodowo-niemieckiego.

Dymisja gabinetu estońskiego.

TALLIN, 23 II. PAT. Gabinet podał się do dymisji w następstwie wyniku głosowania w parlamencie, który 64 głosami przeciwko 27 uchwalił wniosek stwierdzający, że zarządzania ministra spraw wewnętrznych w sprawie wyborów komunalnych są sprzeczne z praktyką wyborczą.

nie przesądzą pod żadnym względem dem kierunku tej reformy, nieuczynienie im jednak zadość byłoby równoznaczne z utwierdzeniem dzisiejszego, szkodliwego i pod wieloma względami nielegalnego stanu rzeczy. Nad oświadczeniem powyższym rozwinęła się ożywiona dyskusja. W wyniku tej dyskusji komisja uchwaliła trzynastu głosami przeciwko 9 wniosek pos. Pragera tej treści:

Komisja administracyjna nie przyjmuje do wiadomości oświadczenia rządu o niemożności wzięcia za podstawę współpracy projektów ustaw samorządowych opracowanych przez komisję w dwóch czytaniach; następnie 15 głosami przeciw 12—pierwszą część wniosku pos. Dymowskiego (ChD): Komisja administracyjna przechodzi do porządku dziennego nad wnioskiem pos. Bogusławskiego, Ledwocha i Fiałkowskiego (mała ustawa samorządowa) i 19 głosami przeciwko 3—drugą część tego wniosku o treści: oraz podejmuje trzecie czytanie projektu ustawy o gminie wiejskiej i gminnej ordynacji wyborczej, czyli jednej z t. zw. wielkich ustaw samorządowych.

Goście kowieńscy.

Wczoraj opuściło Wilno szereg działaczy i polityków dzisiejszego Kowna, którzy przyjechali byli na uroczystości pogrzebową ś. p. Jana Basanowicza. Pojechali sobie skąd przybyli, tą samą drogą, nie przez Łotwę, nie przez Niemcy, a starym szlakiem kowieńskim łączącym Wilno z Kownem, przez Jewje, Koszedary. Za czasów rosyjskiego caratu szyny biegnące w tym kierunku należały do t. zw. „Libawo-Romenskiej Żelaznej Drogi”, na ponownem otwarciu której tak zależy sferom przemysłowo-handlowym wschodniej Europy, a zwłaszcza Łotwy. Kowno twierdziło przed światem z uporem, że na przeszłość temu stoi Polska. Dziś jednak nacześnie przekonani się mogli w szyszy, że linja kolejowa istnieje nadal, tor utrzymany w porządku, a że Polska nie zamierza zaniechać ruchu na tym odcinku, dowodzi najlepiej wagon piernikowy klasy P. K. P. wysłany na spotkanie delegacji kowieńskiej. Nie stały mu na przeszkodzie ani karabiny maszynowe, ani działania wojenne, ani... „stan wojny Litwy z Polską”.

Z punktu zatem widzenia urzędowej kowieńskiej polityki zagranicznej, wielki był błąd wysłania delegacji przez stację graniczną Zawiasy, zamiast okólną drogą przez Rygę. Jednakże sfery kowieńskie, bład ten musiały popełnić, aby się nie narazić na śmieszność w tym drugim wypadku: pocóż bowiem 14-tu ludzi jechać ma dwie doby sześciokrotnie nakładając drogę, skoro tuż, pod bokiem czeka na nich wagon 1-szej klasy, który w kilka godzin dostarczy ich na miejsce?!

To; „niewiadomo kędy jechać”— jest charakterystycznym odzwierciedleniem tragiczniejszej polityki Kowna, które naważywszy piwa, chce go wypić do końca, a rozumie, że go ono już krztusić zaczyna.

Nazwiska przybyłych z Kowna działaczy znane są już wszystkim. O sobości zaskoczeni byli uprzejmością, jaka ich ze strony polskiej spotkała i trzeba im otwarcie przyznać, że podczas całego pobytu w Wilnie zachowali pełnię godności i powagi nie naruszając uroczystości pogrzebowych żadnem politycznem wystąpieniem, ani zwrotem jaskrawszym w mowie użytym, mimo iż pozostawiono im zupełną swobodę poruszania się i mówienia w naszym Wilnie.

W rozmowach z Polakami zachowywali najdalej posuniętą rezerwę, wstrzeźliwość w słowach i „urzędowość”. Żadnego politycznego wywiadu dokonać nie było sposobu. Te jednak kilka słów, które udawało się zamieścić z tym lub z owym, z pośród przybyłych z Kowna, pozwalają nam snuć własne domysły co do zaprzysiężonej ogółu tej „śmietanki” dzisiejszego Kowna, na jego politykę i przyszłość państwa litewskiego.

Robią oni wrażenie ludzi zgnębionych, omal że tragicznych. „Sprawę wileńską” traktują jako prestige państwa i absolutnie nie widzą sposobu do cofnięcia się. Z drugiej strony również absolutnie nie widzą możliwości realnych do rozstrzygnięcia jej po własnej woli. Zdają sobie w zupełności sprawę z tej sytuacji bez wyjścia, jednak nie chcą ponosić z nią odpowiedzialności i starają się wmówić w samych siebie, że Wilno jest „romantyzmem narodu”, a nie plodem fanatycznej, ślepej agitacji, prowadzonej przez nich od lat wśród ludu i młodzieży.

Latą gorzkich doświadczeń nauczyli ich wiele. Przedewszystkiem, co jest najważniejsze, doszli do przekonania, że o Wilnie mówić należy nie tylko w Warszawie, ale i z samym Wilnem. Dziś nie negują już tego, że Wilno jest polskie. Chcieliby więc mówić z tutejszymi Polakami, ale również słyszą wiele, tyle mianowicie, żeby każdą próbę rokowań w sensie ode-

rwania Wilna od Rzeczypospolitej Polskiej odrzucić jako zamach na naszego kraju ideały, tradycje, wolność.

Zapewne dziś wszelka kombinacja stworzenia jakichś polsko-litewskich kantonów, jakiegoś dwujęzycznego państwa polsko-litewskiego, którego granicę południową tworzyłby górny bieg Niemna, a może nawet Mereczanki, przyjęła byłaby z aplauzem w Kownie, po to jednak, by po kilku miesiącach tę dobrowolną umowę złać i pogrzyźć kraj cały w terenie policyjnych rządów, jak dziś się rzecz ma w Kownie. Politycy litewscy zdają się ciągle jeszcze ludzi, że w razie zagarnięcia Ziemi Wileńskiej, potrafią ciągle lawirować i wygrzywać Polaków przeciwko Żydom, Żydów przeciwko Białorusinom i Białorusinów przeciwko Polakom. Oto jest Kowieński projekt aneksji i utrzymania Wilna, którego szczegóły trzymane są w wielkiej tajemnicy. Takich polityków jest już większość. Niektórzy z nich rozumieją, że to co piszą ich gazety o „prześladowaniu Białorusinów” w związku z likwidacją „Hramady” jest nieprawdą, i że ta sama „Hramada”, to symbol tej strasznej stułowej hydry czerwonego komunizmu, któremu czoła stawić nie potrafi ani armja litewska, ani kultura litewska, ani luźny zlepek Litwinów, Polaków, Białorusinów i Żydów, ani tembardziej sam tylko naród litewski, który dziś z największym trudem i wysiłkiem pokonywuje u siebie propagandę komunistyczną, a pokonanie to zawdzięcza tylko temu, że go dzieli od granic Bolszewji stalowa ściana armji polskiej. — Zniszczenie kultury polskiej na Ziemi Wileńskiej, równałoby się wydaniu tej ziemi na łup wschodniego komunizmu.

Ci Litwini kowieńscy, którzy rozumieją, są najbardziej trzeźwi i najbardziej tragiczni zarazem. Widzą przepaść nieuchronną i odpowiedzialność jaką ponoszą przed narodem litewskim za ster dziewięciolletnich rządów, który w niewłaściwym zwrocie kierunku.

Gościli niedługo. Wyjechali wczoraj jak goście przygodni, bez wiary, by tu kiedykolwiek w innym przybyć mogli charakterze. I cóż powiedzą tam, tym uciśnionym i prześladowanym, w ciągłym stanie wojennym żyjącym—o wolnem Wilnie?.. m.

Mianowanie członków Rady Finansowej.

Ministerstwa Skarbu rozesało dekrety nominacyjne członkom Rady Finansowej, którymi są pp. dr. Wacław Fajans, dyrektor Powszechnego Banku Związkowego; Władysław Jezerski, b. dyrektor Banku Rosyjsko-Azjatyckiego; dr. Feliks Młynarski, wice-prezes Banku Polskiego; dr. Adam Krzyżanowski, prof. Uniwersyteu Jagiellońskiego w Krakowie; dr. Jerzy Michałski, poseł na Sejm; Jan Hołnyński, wice-dyrektor Centralnego Związku Przemysłu, Handlu, Górnictwa i Finansów; dr. Daniel Górnica, adwokat; Tadeusz Epstein, prezes Izby Handlowo-Przemysłowej w Krakowie; Wacław Łypaciewicz, poseł na Sejm; Jan Stecki, senator.

Sejm i Rząd.

Marszałek Piłsudski zachorował.

WARSZAWA, 23. II. (tel. wł. Słowa) Premier Marszałek Piłsudski w dniu dzisiejszym zaniemógł i lekarze zabronili opuszczania łóżka. Choroba premiera nie budzi jednak żadnych obaw i jest nadzieją, że za dni parę Marszałek Piłsudski powróci do urzędowania.

Najbliższe posiedzenie Sejmu.

WARSZAWA, 23. II. (tel. wł. Słowa) Najbliższe posiedzenie Sejmu wyznaczono zostało na wtorek 1-go marca.

Bal Prasy.

WARSZAWA, 23. II. (tel. wł. Słowa) Dzisiejszy Bal Prasy, który się odbył w salonach pałacu Rady Ministrów, zaszczylił swą obecnością Pan Prezydent Rzeczypospolitej. Przed Panem Prezydentem przedfilował polonez, w którym wziął udział liczny korpus dyplomatyczny oraz świat dziennikarsko-literacki.

Aresztowanie podejrzanego osobnika w Zamku.

WARSZAWA, 23. II. (tel. wł. Słowa) W dniu dzisiejszym aresztowano robotnika zatrudnionego przy robotach ziemnych w Zamku niejakiego Mańkowskiego, u którego rewizja wykryła odczyn komunistyczny i inne dowody przynależności do wyrotowej roboty komunistycznej.

Odjazd wycieczki parlamentarzystów polskich do Francji.

WARSZAWA, 23. II. Pat. Dziś o godz. 14 min. 10 wyjechała do Francji przez Pragę Czeską delegacja przedstawicieli sejmu i senatu na zaproszenie grupy francusko-polskiej parlamentu francuskiego.

Lustracja Gdyni.

WARSZAWA, 23—II. Pat. W piątek dnia 25 lutego wieczorem p. minister przemysłu i handlu inż. Kwiatkowski udaje się do Gdyni w celu lustracji budowy portu i robot nadbrzeżnych oraz w związku z mającym się odbyć w dniu 26 bm. posiedzeniem rady administracyjnej żeglugi polskiej. P. ministrowi towarzyszyć będą: p. inż. Łęgowski, naczelnik wydziału portowego, komandor Pistel, naczelnik wydziału żeglugi, p. Geysztor, członek rady administracyjnej żeglugi polskiej oraz sekretarz osobisty ministra p. Barański.

Dolarówka rozprzedana.

Pożyczka dolarowa, popularnie zwana dolarówką, została całkowicie rozprzedana. Również została rozprzedana 8-procentowa pożyczka kolejowa w złotych polskich w złocie. Ministerstwo skarbu wystąpiło do rady giełdowej o wprowadzenie tych pożyczek na giełdę. Obydwie te pożyczki stoją obecnie powyżej nominalnego kursu.

Rysownik „DUNCIO”
wykonuje wszelkiego rodzaju rysunki piórkami i węgielcem, jakoto: reklamy, winjety, ilustracje książkowe i t. p. rzeczy. Dowiedzieć się można: kawiarnia-piekarnia „Udziałowa” róg Mickiewicza i Garbarskiej.

Rada Opiekunów Kresowa jest instytucją, która roznieca oświatę pozaszkolną pomiędzy ludem wsi i miasteczek, oświecając ten lud utrwalając granice Ziem Wschodnich Rzeczypospolitej. Czy jesteś jej członkiem. — (ul. Zygmunowska 22 od g. 6 do 8.)

Od Administracji.

Prosimy naszych Sz. Sz. Abonentów o łaskawe uregulowanie zaległych prenumerat, tudzież wnoszenie przedpłaty na MARZEC

Konto Czekowe Słowa P. K. O.

Nr. 80259

ECHA KRAJOWE

Rada Opiekuńcza Kresowa

Wokółata, pow. Postawski.

Dzień 12-go lutego winien nadugo pozostać w pamięci mieszkańców Wokółaty i okolicy, w dniu tym bowiem otwarto nowe ognisko kulturalno-oświatowe. — Dom Ludowy Rady Opiekuńczej Kresowej. W uroczystości wzięli udział wszystkie warstwy społeczne bez różnicy narodowości i wyznania.

Poświęcenia dokonał miejscowy proboszcz ks. Mieczysław Sawicki, poczem wygłosił do zebranych przemówienie, podnosząc konieczność pracy społecznej, dla której nowo otwartą placówką będzie trwałym fundamentem. Przemówienie ks. proboszcza nacechowane entuzjazmem, przyjęte zostało oklaskami.

Z kolei przemawiał kierownik nowo utworzonego domu p. Julian Jerzakowski podkreślając, iż dzięki wysiłkom R. O. K. Wokółata będzie miała swoje ognisko, skąd wszyscy będą mogli czerpać to, czego im brak, a mianowicie światło kultury.

Następnie zabrał głos przedstawiciel R. O. K. p. Petaszewski, który w dłuższym wykładzie przedstawił cel i zadania R. O. K. na Kresach Wschodnich oraz znaczenie Domów Ludowych w życiu miejscowej ludności. Na zakończenie p. Petaszewski złożył w imieniu swoim i R. O. K. życzenia owocnej pracy oraz wyraził podziękowanie wszystkim tym, którzy do otwarcia domu się przyczynili, a w szczególności inicjatorowi p. Julianowi Jerzakowskiemu, proboszczowi ks. Mieczysławowi Sawickiemu, p. Wasilewskiemu, Czybiowskiemu, Kuczyńskiemu.

Po przemówieniu p. Petaszewskiego miejscowa orkiestra pod batutą p. Swarczewicza odegrała hymn „Jeszcze Polska nie zginęła” poczem rozpoczęły się popisy teatralne miejscowych sił amatorskich pod kierunkiem p. E. Kuczyńskiego.

Na program złożyły się jednoaktówka „Nieboszczyk z przypadku” i „O. S.” komedia w jednym akcie a następnie bogaty dział koncertowy. Zespół amatorski obie te sztuki odegrał doskonale, szczególnie wyróżniły się pp. Marja Kuczyńska i Janina Czybińska oraz chór z udziałem pp. Kuczyńskiego, Hryniwieckiego i Pieszkana.

Zebrała publiczność nie szczędziła rzęsistych oklasków wykonawcom.

Nazajutrz w niedzielę, 13 b. m., odbyły się popisy uczniów miejscowej szkoły powszechnej, na których uczestniczyło 168 młodocianych widzów i przeszło 100 osób starszych przeważnie rodziców, które wypadki ku uciesze i zadowoleniu maluchów jak i ich rodziców.

Włodzimierz Kazimirski.

ŚWIECIANY.

— (i) Akcja przysposobienia wojskowego. Akcja przysposobienia wojskowego w pow. Święciańskim, otaczana pieczołowitą opieką przez władze wojewódzkie i powiatowe, jest przez miejscowe społeczeństwo dostatecznie zrozumiana, na co wskazuje...

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWE restauracja umeblovana z bilardem do nabycia okazjonalnie, także koncesja na sprzedaż wódek, klubu „Ognisko Polskie”. Wilejka Powiatowa, ul. Mickiewicza 9. Połański.

ZREDUKOWANY URZĘDNIK, posłada żonę i troje drobnych dzieci prosi o jakakolwiek pracę. Prosi też o taskawe dopomożenie mu materialnie (drzewo, chleb i t. p.) Od 1 VII 26 b. r. nie ma posady, znajduje się w nędzy, wszystko co miał z mebli i ubrania wyprzedził na utrzymanie rodziny. Henryk Bulanda, Antokol, ul. Letnia 12 m. 5.

LEON DAUDET.

28) KREW WŚRÓD NOCY.

W przeciwnieństwie do zamordowanego, Gerard de la Tombiolle odznaczał się tem, że obyczajnie jego był bez zarzutu. Służba jego składała się z zubożonej starej panny, dawniej nauczycielki, i lokaja — Jerzego, który zajmował się całym domem, a chociaż posiadał pewne wady, nie był jednak równoznacznie zdolnościom trucieliści i morderczym służby z La Pocholle. Umieblowanie domu w La Mirande miało również zupełnie inny charakter, niż pałacu La Pocholle, nie było tam dzieł sztuki ani pięknych mebli, natomiast pan de la Tombiolle miał jedną namiętność, było nią kolekcjonowanie żelaznych wyrobów różnych rodzajów i z różnych epok. Kolekcja ta, rozpoczęta przez jego ojca, rozwinięta się tak dalece, że stanowiła isme małe muzeum, które zajmowało trzy duże sale na parterze jego domu. Były tam zbiory różnych narzędzi męki, obroże, sióła i t. p. Każdy z tych przedmiotów był numerowany i klasyfikowany.

Nie było w parku labiryntu, lecz pałac krył się poza wysokim murem, który osłaniał całą posiadłość przed oczyma ciekawych. Szoferem, crowszącym „wietny samochód” Gerarda de la Tombiolle, był brat Jerzego, stary dzwajak i mrtek, który miał rozkaz jechania powoli, dzięki czemu nazywano go „ślimakiem”.

Bolszewicka ofenzywa na Pacyfik.

Dalsze powikłania na północy.

LONDYN, 23 II. PAT. „Central News” donosi z Szanghaju: Gen. Czung-Tso-Lin zapowiedział, że obejmie osobiście naczelną komendę nad całą armią północną, i w ten sposób połozę kres sporom między podwładnymi dowódcami.

Czung-Tsun-Czung wypełnia swe zobowiązania.

SZANGHAJ, 23 II. PAT. Gubernator wojskowy Szantungu gen. Czung Tsun-Czung zajął Nankin i objął władzę nad tem miastem na zasadzie porozumienia z Sun-Czuan-Fangiem. Wojska generała Feng-Tiena obejmą straż nad koleją na południe od Nankinu, co pozwoli armii północnej w sile 32.000 ludzi, która wkrótce przybędzie do Nankinu, przenieść się szybko do Szanghaju i wziąć udział w obronie tego miasta.

Armja północna podejmuje się obrony Szanghaju.

Armja północna w najbliższych dniach podejmie obronę Szanghaju wspólnie z resztkami armji Sun-Czuan Fanga. Czung-Tso-Lin jest w drodze do Szanghaju, gdzie zajmie się przygotowaniem środków obronnych. Główna kwatiera zjednoczonej armji północnej będzie w Nankinie.

Obrona Hong-Kong.

HONG-KONG, 23 II. Pat. Przybył tu brytyjski statek transportowy „Minnesota” z tysiącem marynarzy.

Łzy generała Suna.

SZANGHAJ, 23 II. Pat. Przemawiając na zgromadzeniu wybitnych osobistości chińskich w Nankinie przed zajęciem tego miasta przez wojska Czung-Tsun-Czunga, gen. Sun-Czuan-Fang ze łzami w oczach oświadczył, że jedyną przyczyną jego łez była sprawa oficerów. Armja Czung-Tsun-Czunga składa się podobno między innymi z brygady rosyjskiej, która liczy 1500 białogwardystów.

W dniu dzisiejszym w sytuacji strajkowej w Szanghaju nie zaszła żadna zmiana.

Francja porzuca neutralność.

SZANGHAJ, 23 II. Pat. Na terenie koncesji nie zaszedł w nocy z 22 na 23 lutego żaden incydent. Władze francuskie są w ścisłym kontakcie z władzami innych krajów, porozumiewając się w sprawie przedsięwzięcia wszelkich niezbędnych kroków w celu obrony terenów europejskich. W dalszym ciągu wzmacniane są oddziały policji francuskiej.

Niepokój p. Brianda.

PARYZ, 23 II. PAT. Pisma donoszą, że Briand odbył z ambasadorem angielskim naradę w sprawie wydarzeń w Chinach.

Przypisek redakcji. Z depesz powyższych wnioskować należy, że Czung-Tso-Lin, (biały marszałek północy, niegdyś na żołdzie Japonii, później sprzymierzeniec Anglii, dziś prowadzący politykę dwuznaczną) chce likwidować poszczególne grupy, które w ogólnej ruchawce dostały się na jego terytorium. Gdyby wiadomość o tem, że armja północna pójdzie na obronę Szanghaju okazała się prawdziwą, byłoby to wielki zwrot na korzyść Anglików.

Depesza o Czung-Tsun-Czungu o tyle zmienia dotychczasowe położenie, że jest to ten właśnie generał, który otrzymał od Suna (obecnie rozgromionego przez armję Kantonu, obrońcy Szanghaju) 600.000 dolarów miesięcznie, z tem, że gdy Sun będzie w wielkiej potrzebie to on mu ruszy z pomocą. Czung-Tsun-Czung uważał jednak za stosowne wystąpić dopiero po kompletnem rozbiciu Suna.

Trzecia wiadomość o konferencji Brianda jest niemniej ważna. Francja dotychczas zachowywała neutralność, jednak odczytały się w Paryżu same głosy, że interesy francuskie gotowe ponieść wielką klęskę z powodu tej neutralności.

Olbrzymi pożar w Bydgoszczy.

BYDGOSZCZ, 23 II. Pat. Dzisiaj o godz. 1-iej min. 40 w nocy wybuchł w fabryce „Kabel Polski” pod Bydgoszczą olbrzymi pożar, który zniszczył kociołnię, wszystkie zabudowania fabryczne wraz z maszynami oraz magazyny, w których oprócz bardzo znacznej ilości gotowych kabli warteści kilku milionów złotych spłonęły doszczętnie również i wszystkie surowce. Fabryka pracowała na trzy zmiany i zatrudniała 350 robotników, którzy pozostali bez pracy. Akcja ratunkowa straży pożarnej w Bydgoszczy okazała się wobec fatalnego materiału bezowocna. Straty poniesione na skutek pożaru są bardzo znaczne. Fabryka była ubezpieczona. Energiczne śledztwo w toku.

Komuniści w potrzasku

aresztowanie Okr. Komitetu Komunistycznego w Siedlcach

WARSZAWA, 23 II. (tel. wł. Stowa). Władze policyjne aresztowały w Siedlcach Okręgowy Komitet Komunistyczny w składzie 60 osób przeważnie żydów. W lokalu komitetu okręgowego i komitetów powiatowych znaleziono obfite ilości bibuły komunistycznej oraz okólniki i instrukcje z Moskwy.

A myśmy nie wiedzieli . . .

«KOWNO, 20 II. (Eita). Dnia 17 lut. po raz pierwszy jak sięga historia Polski. Kraków odczuł trzęsienie ziemi. Mieszkańców ogarnęła panika. Wieże kościołów zaczęły się chwiać. Na ulicy Tomaszowa zwała się ściana nowowbudowanego domu. Podziemne uderzenia powtarzały się kilkakrotnie. Z powodu wstrząsów ruch tramwajowy został wstrzymany. Uszkodzenie pieców w dwóch domach wywołało pożary. Upadek walący się ścianę podłoga z sobą 2 ofiary, które zostały ciężko rannymi. Trzęsienie ziemi odczuły również i okolice Krakowa. W niektórych miejscach porobiły się prześcapienia i pęknięcia ziemi, z których wydostaje się syczący gaz».

O ołówka «wiarogodnych» informacji Kowna o Polsce. (Przyp. Red.)

Zarabiając dobrze, żył skromnie, spędzając czas na modlitwie i dobroczynności. Nie żywił żadnych uczuć nieprzyjacielskich względem zamordowanego. Nie znał go nawet. Jest to zbię okoliczności, iż znalazł się w labiryntu La Pocholle tej nocy tragicznej.

— Obrona księdza misjonarza ma wielkie znaczenie, lecz mimo to sądzi, że są pewne okoliczności obciążające, poza temi o których czytaliśmy w gazetach.

— Żadnych, adwokat Petitbelin widział akta tej sprawy, niema w nich nic, oprócz zeznań starej Mousin i żebraka, które nie mają większego znaczenia. Przysięgam panu, że niema tam nic więcej — zawołał żywo Cordion, przestraszając tym nagłym wybuchem Gerarda. — Poczem dodał spokojnie: — Znam go również bardzo dobrze, pod moją opieką został syn swego. Jest to szlachetny serce, chłop genjainy i, jak słusznie powiedział ksiądz misjonarz, człowiek głęboko wierzący. W przeszłości jego nie można znaleźć nic, coby przeciwko niemu świadczyło, raczej wręcz odwrotnie.

Ach, panie, proszę nie wierzyć napaściom niesprawiedliwym i oszczerstwom, na tego człowieka.

— Trzeba zrozumieć wreszcie, że Desarnaud stronił prowadzić śledztwo, człowiek wierzący, szczerzy i niezgodny do popełnienia zbrodni, o którą go posądzają. Przedewszystkiem nie miałby powodu popełnić ją.

— Znam p. Tressana od chwili przybycia jego do Lugdunu. Odpowiadając mu. Jest to człowiek honoru, człowiek wierzący, szczerzy i niezgodny do popełnienia zbrodni, o którą go posądzają. Przedewszystkiem nie miałby powodu popełnić ją.

Ustawa o poborze rekruta Jeszcze dążącego monarchja

w sejmowej komisji wojskowej

WARSZAWA, 23 II. PAT. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisji wojskowej przeprowadzono dalszą dyskusję nad ustawą o poborze rekruta. Przedstawiciel departamentu sanitarnego M. S. Wojsk. podpułk. dr. Kawiński wobec zarzutów podniesionych przez posłów na poprzedniem posiedzeniu przedstawił dane dotyczące stanu zdrowotnego armji, wskazując na zamierzenia M. S. Wojsk. w sprawie udoskonalenia techniki poborowej drogą urzędzenia specjalnych kursów dla lekarzy poborowych, oraz drogą wprowadzenia innego podziału na kategorie zdolności do służby.

W dyskusji zabrał głos pos. Faustyniak (N. P. R.), Łabęda (ChD), Zamorski (ZLN), Żaluska (ZLN), Dąbrowski (ChN).

Przedstawił M. S. Wojsk. ppułk. Petrzycki wskazał na to, że skargi na przysposobienie wojskowe nie dotyczą władz wojskowych, gdyż zostały wydane zarządzenia, zmierzające do usunięcia polityki, i że wobec krótkiego trwania służby wojskowej przysposobienie wojskowe jest konieczne. Następnie wyjaśnił przystępując do urlopowania żołnierzy względami budżetowymi.

W końcu referent ustawy pos. Mączynski ChN. zaproponował przyjęcie ustawy en bloc i odrzucenie wniosku pos. Libermana PPS, o skrócenie czasu służby wojskowej do jednego roku. Przed głosowaniem pos. Żaluska ZLN. wyraził ubolewanie, iż w posiedzeniu komisji nie wziął udziału ani minister, ani szef sztabu generalnego. Pułk. Petrzycki zauważył, że w myśl przyjętych politycznych zwyczajów, ani minister, ani szef sztabu generalnego nie brał udziału w posiedzeniach komisji nad tą ustawą i że zawsze przy ustawie o poborze rekruta on sam jedynie przygotował M. S. Wojsk. Ustawę przyjęto jednogłośnie. Wniosek pos. Libermana odrzucono.

Następne posiedzenie komisji jutro. Na porządku dziennym wniosek ZLN. w sprawie bezpieczeństwa granic oraz dekret Prezydenta o nowelizacji ustawy dotyczącej podstawowych praw i obowiązków oficerów.

Obrazy Senackiej komisji budżetowej

WARSZAWA, 23 II. PAT. Senacka komisja skarbowo-budżetowa przystąpiła do dyskusji nad budżetem Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Referent sen. Rottenstreich (Kolo Żyd.), poruszył sprawę wpływu polityki gospodarczej na życie ekonomiczne Polski, oraz omówił sprawę polityki protekcjonistycznej i regulacji.

Sen. Bartoszewicz (Z. L. N.) omawiając sprawę traktatu handlowego z Niemcami wskazał, że Niemcy wyżej stawiają sprawy polityczne, aniżeli gospodarcze, co jest właśnie przyczyną zerwania rokowań.

Minister przemysłu i handlu Kwiatkowski w dłuższym przemówieniu oświadczył, iż bogactwa potencjonalne w Polsce nie pozostają w żadnym stosunku do bogactw kinetycznych. Minister rozumie znaczenie rynku wewnętrznego dla rozwoju produkcji. Rząd dokłada wszelkich starań, aby ten rynek ożywił. Import do Polski wzrósł w porównaniu z rokiem ubiegłym prawie o 100 proc. 94 proc. importu stanowią artykuły niezbędne, a tylko 6 proc. stanowią artykuły, których przywóz do Polski na mocy traktatów handlowych musi być zwolony. Redukcja w wielu resortach Ministerstwa Przemysłu i Handlu wynosiła w ubiegłym roku około 50 proc. Ministerstwo dopiero wtedy pojdzie swej pracy o ile stan liczebny urzędników będzie podwyższony. W dalszej dyskusji głos zabierało

Gdy jedna z najkapitałniejszych głów filozoficznych jakie wydała historia, św. Tomasz z Akwinu, zastanawia się nad racjonalną formą ustroju państwa, dochodzi do konkluzji, że formę tę stanowi monarchja dziedziczna.

Konkluzja ta przychodzi po niesłychanie gruntownem przemysleniu wszystkich pro i contra. Z argumentów contra genjusz jego zdaje sobie jasno sprawę. Zdaje sobie znakomicie sorawę z głównego argumentu contra, jakim jest prawo dziedziczenia tronu bez względu na osobiste kwalifikacje. Ale po głębszej analizie stwierdza, że idea ciągłości najwyższego autorytetu jest dobrem kapitałem, że choćby innych argumentów nie stało ona szale przeważać winna.

Argumentów innych nie braknie. Rodzina panująca wiąże świętość swego domu z świętością państwa. Dlaczego? Potęga dynastji ściśle zależna od potęgi państwa.

Dziedzicność tronu daje osobie panującej konieczną aureolę majestatu. Aureola ta daje państwu korzyści praktyczne. Z jednej strony blask jej zlewa się na państwo i na jego prestige, z drugiej strony umożliwia świetne koligacje dynastyczne, które bez wpływu na znaczenie państwa w świecie pozostać nie mogą.

Kapitały filozof ujmują kwestję ściśle praktycznie. Nie argumenty metafizyczne, ale celowość, korzyści praktyczne dają idei monarchicznej podstawę racjonalną.

Ciągłość najwyższego autorytetu zapewnia ciągłość idei państwowej. Świętość dynastji zlewa się z świętością państwa i z jego znaczeniem na arenie międzynarodowej.

Gdy rozprawia się na temat racjonalnej formy rządu nie zaskodzi przypomnienie — też stare myśli. Stare i mądre. Wiecznie mądre. Czem jest ciągłość najwyższego autorytetu w życiu państwa wystarczy przykład najpotężniejszego dziś państwa w świecie: Królestwa W. Brytanji. Czem jest świętość dynastji dla państwa daje przykład Europyi Francja Ludwika XIV. Daje przykład Polska XV wieku, kiedy to dynastja Jagiellonów władała od Transylwanji do Bałtyku, od Tweru do Gór Czeskich. Czem świętość dynastji w historii państw powieść nam dzieje Habsburgów XVI wieku, którzy z małżeńskiego arcyksięstwa złożyli imperium mundi Karola V. Czem świętość dynastji powie wielkopomne dzieło Unji Polskiej Litwy.

Henryk Krasinski.

Od Administracji.

Do dzisiejszego numeru „SŁOWA” załączamy dodatek: katalog nasion firmy Zygmunt Nagrodzki w Wilnie.

szereg mówców. Obrady będą kontynuowane popołudniu.

Na posiedzeniu popoł. komisja przystąpiła do dyskusji szczegółowej nad budżetem Ministerstwa. Referent sen. Rottenstreich omówił kolejno poszczególne działy budżetu zaproponował cały szereg poprawek. Głosowanie odroczone do czwartku. Na posiedzeniu czwartkowym komisja ponownie wysłucha referatu generalnego sen. Buźka oraz przeprowadzi głosowania nad budżetami już rozpatrzonemi.

— Szlachetny Gerardzie — prosila Celestyna — akcentując przymiotnik, gdyż wiedziała, że bogacz ten był niezwykle ambitny, — proszę nam nie odmówić stwierdzenia na piśmie, iż prowadzenie biednego Tressana było nienaganne. Należy mu się to stanowczo. Właśnie w tym celu przybyliśmy tutaj, by uzyskać to poświadczenie.

«Aj, — pomyślał zrozpaczony przemysłowiec — oto czego się obawiałem! Niedopuszczalność odmowy przedstawiała mu się równie jasno, jak ryzyko, które pociągała zgoda. Nie miał żadnej wymówki, która by usprawiedliwiła odmowę stwierdzenia na piśmie tego, co zeznał już poprzednio w obecności sędziego. Wreszcie, po pewnym wahaniu, widząc że niema innej rady, zredagował pismo o treści możliwie najmniej znaczącej i neutralnej, która jednak nie mogła wpłynąć na znaczenie, jakiego należało przypisać tego rodzaju poświadczeniu. Poczem z powagą wręczył papier ten Celestynie, mówiąc: „Dla nikogo innego, prócz pani...”, lecz przerwał nie będąc pewnym swego stylu.

Celestyna Goneret ucałowała go z wdzięczności. Cordion dziękował gorąco, był on niezmiernie spragniony i oczekiwał, iż gospodarz zaproponuje im oranżadę. Lecz stary skąpiec zdecydował, iż nadeszła chwila stosowna do zwiedzenia jego muzeum. W takich sytuacjach wypada zachwycać się wszystkim, co się widzi, z

KURIER GOSPODARCZY ZIEM WSCHODNICH.

Sfery gospodarcze

o wojnie celnej z Niemcami.

Przedstawiciel Polskiej Agencji Publicystycznej zwrócił się do władz kierowniczych „Lewjantana” (Centralnego Związku polskiego przemysłu, rolnictwa, handlu i finansów) z prośbą o odpowiedź na szereg pytań w sprawie stanowiska sfery gospodarczych wobec przedłużającej się wojny celnej z Niemcami.

— Czy możliwe jest zawarcie traktatu w formie przez Niemcy wysuwanej?

— Zawarcie traktatu w formie przez Niemcy wysuwanej zagroziłoby całemu przemysłowi przetwórczemu Polski, nie dając wzajemnie rolnictwu polskiemu dogodnych warunków wywozu na rynek niemiecki.

— Żądania celne niemieckie tak pod względem wysokości zniżek celnych przy jednoczesnej niechęci odpowiednich władz celnych dla polskiego wywozu mają za celu gospodarcze uzależnienie Polski od Niemiec.

— Przemysł polski w zrozumieniu korzyści normalnych stosunków traktatowych wskazywał granice ostateczne możliwych ustępstw celnych, które powinny być zadowolone stronie niemieckiej.

— Jednak przeszło dwuletnie rokowania wskazują, iż Niemcy właściwie do traktatu nie dążą, i że wywołanie przez nie zatargu celnego jest tylko metodą, zapomocą której chcą Polskę zmusić do jeszcze większych ustępstw.

— Która ze stron bardziej traci na skutek zatargu celnego?

— Odpowiedź ścisła na takie pytanie, zwłaszcza w czasie trwania zatargu, jest niemożliwa. Oczywiście wszelka wojna celna, paraliżując normalny obrót towarowy, jest dla obu stron szkodliwa.

— Można tylko powiedzieć, że kraj bardziej przemysłowy, opierający swój handel zewnętrzny głównie na wywozie wyrobów przemysłowych, dotkliwie czuje skutki wojny celnej i zamknięcie każdego z rynków odbiorczych.

— Ponadto, kraj wywozący głównie wytwory przemysłowe, przez wojnę celną naraża się na to, że jego miejsce w czasie trwania zatargu zajmą na rynku kraju, z którym toczy walkę, wytwory przemysłowe innych krajów; to przesunięcie w przywozie wyrobów przemysłowych do Polski już można dziś obserwować.

— Jeżeli zbadamy cyfry przywozu do Polski w dwóch okresach — przed wybuchem wojny celnej i po jej wybuchu, to okaże się, że udział Niemiec w naszym przywozie zmniejszył się znacznie. Jeśli uwzględnimy fakt, że przywóz nasz w ogóle był w roku ubiegłym mniejszy niż w r. 1925-ym, to stwierdzić należy, że spadek przywozu z Niemiec jest silniejszy od spadku przywozu ogólnego.

— Z drugiej strony charakterystyczny jest spadek naszego wywozu do Niemiec przy rozwoju naszego ogólnego wywozu.

— Jak wyglądały nasze stosunki handlowe z Niemcami do czasu wojny celnej?

— Do czasu wojny celnej Polska była zależna od Niemiec zarówno w wywozie, jak i w przywozie. Kierunek naszego wywozu był bardzo jednostronny: wywóz nasz do Niemiec stanowił przeszło połowę całego naszego wywozu.

— Głównym dostawcą dla nas były również Niemcy (przeszło 40 proc. w r. 1923); w końcu roku 1926 przywóz nasz z Niemiec wyniósł już tylko 25,3 proc. ogólnego przywozu, a wywóz do Niemiec spadł do 27,1 proc. ogólnego wywozu. Odsetki te dla poszczególnych miesięcy ub. r. ulegały różnym wa-

hantom; w każdym razie w przeciągu 18 miesięcy wojny celnej jasno uwidatniała się ewolucja w kierunku zmniejszenia roli Niemiec w naszym handlu zewnętrznym. Mówiąc poprostu — Polska znalazła nowych poza Niemcami odbiorców dla swych surowców, a inne kraje coraz bardziej dostarczały nam tych wyrobów skonczonych, które przedtem kupowaliśmy tylko u Niemców.

— Oczywiście w poszczególnych grupach towarów wywozowych dążyć się stwierdzić doraznie dla nas straty wskutek utrudnień wywozu na rynek niemiecki. Lecz biorąc sprawy pod kątem dalszych naszych perspektyw gospodarczych — stopniowe uniezależnianie się od Niemiec w przywozie i wywozie należy uważać za skutki dodatnie.

— Wojna celna ma dla nas znacznie nie wychowawcze, zmusiła nas do szukania nowych rynków zbytu i rynków dostaw. Dotychczasowy przebieg wypadków wskazuje, że na tej drodze wykazaliśmy dużą prężność i przedsiębiorczość. Takie wysiłki, jak rozbudowa portu w Tczewie, zakup szalandy i lichterów dla wywozu węgla dowodzą, że nasze koła przemysłowe potrafią szukać nowych dróg, i że zamknięcie granicy niemieckiej oraz bojowe cła niemieckie nie zdolają sparaliżować naszego handlu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

— Stan zasiewów w styczniu.

— Według sprawozdań, nadesłanych przez korespondentów głównego urzędu statystycznego, styczeń miał naogół temperaturę powyżej średniej wioletoletniej z wyjątkiem południowo-wschodnich części państwa, gdzie temperatura układała się poniżej tej prze-

— W tym wypadku decyzja szaleńcza jest od ministerstwa skarbu.

INFORMACJE.

Nowy syndykat kartelowy.

Produkcenci Inu Polski, Rosji, Litwy, Łotwy i Estonii, według podanych przez prasę warszawską pogłoszek, zamierzają jakoby założyć wspólny kartel wraz z blurami sprzedaży, któryby regulował wspólny eksport Inu na rynki wschodniowiatowe.

Państwowa rada rolnicza.

Dn 21 b. m. rozpoczęły się w ministerstwie rolnictwa obrady państwowej rady rolniczej. Obrady otworzył krótkim przemówieniem p. minister Niezabykowski. Następnie poseł Kowalczyk składował sprawozdanie z prac komisji ekonomicznej, zaś poseł Niedzielski referował rezultaty prac komisji oświatowej. Po wysłuchaniu powyższych referatów przystąpiono do wyboru komisji. Ukonstytuowane zostały następujące komisje:

1) ekonomiczna — przewodniczący p. Chmielewski; 2) drobnych gospodarstw — prof. Zdzisław Ludkiewicz; 3) hodowlana — p. Czabowski; 4) produkcji rolniczej — Mikołowski Pomorski; 5) przemysłu rolnego — Jan Domirski; 6) oświatowa — poseł Niedzielski; 7) weterynaryjna — prof. dr. Markowski.

Przesunięcie terminu zeznań do podatku dochodowego.

Rozporządzeniem z dnia 19 lutego r. b. minister skarbu na podstawie ustępu drugiego art. 120 ustawy o państwowym podatku dochodowym zarządził:

Termin do składania przez osoby fizyczne i spadki wakujące (nieobjęte zeznaniem) o dochodzie, wyznaczonym art. 50 ustawy o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu ogłoszonym rozporządzeniem ministra skarbu z dnia 30 kwietnia 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 58 poz. 411), przesuwają się dla wymiaru podatku dochodowego na rok podatkowy 1927 z dnia 1 marca na dzień 1 kwietnia 1927 roku.

Odroczenie płatności opłat stempowych.

Ministerstwo skarbu okólnikiem skierowanym do wszystkich izb skarbowych u-

OWARTEK
24 Dnia
Macieja Ap.
Jutro
Zygryda

Wsch. sl. o g. 6 m. 33
Zach. sl. o g. 17 m. 4

Spostrzeżenia meteorologiczne Zakładu Meteorologii U. S. B. z dnia 23—II 1927 r.

Ciepłota średnia	7,60
Temperatura średnia	— 9°C
Opad za dobę w mm.	—
Wiatr przeważający	Południowy.

